SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 3. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 3 Februari 1909. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 29 Årg.

Felix Mendelssohn-Bartholdy.

Född d. 3 Febr. 1809.

Under förra året utkom en ny biografi öfver Felix Mendelssohn-Bartholdy af Ernst Wolff, såsom det tyckes med afseende på att i början af detta man kan fira 100:de årsdagen af mästarens födelse. Författaren af denna biografi länder det till förtjänst att han haft mod att träda fram såsom en försvarare af Mendelssohns betydelse gent emot en tid som allt för mycket underskattat densamma. Wolffs bok är därjämte rikt illustrerad med porträtt — däribland en afbildning af Horace Vernets' Mendelssohn-porträtt — facsimiler af bref och nothandskrift samt äfven reproduktioner af Mendelssohns

Felix Mendelssohn-Bartholdy

teckningar, såsom t. ex. en vy öfver Hasslidalen, . 'ka ge ett intyg om hans stora talang äfven som tecknare.

Då vi nu med anledning af detta hundraårs-jubileum vilja hedra den berömde tonsättarens minne med en påminnelse om hans lif och verksamhet, därvid äfven meddelande hans porträtt, erinra vi om att nära tjugu år passerat, sedan detta skedde i denna tidning, hvarvid anfördes en del intressanta uttalanden om honom af Ehlert m. fl. hvilka synas oss nu värda att anföras såsom mycket träffande och karakteristiska.

»Sunda människor», säger den nämnda biografen, »pläga i allmänhet ha en lagenlig och naturlig utvecklingsgång». Vi kunna tillägga: då det sker under lugna och förmånliga yttre förhållanden När man undantager det geniala ung

Hjalmar Arlberg

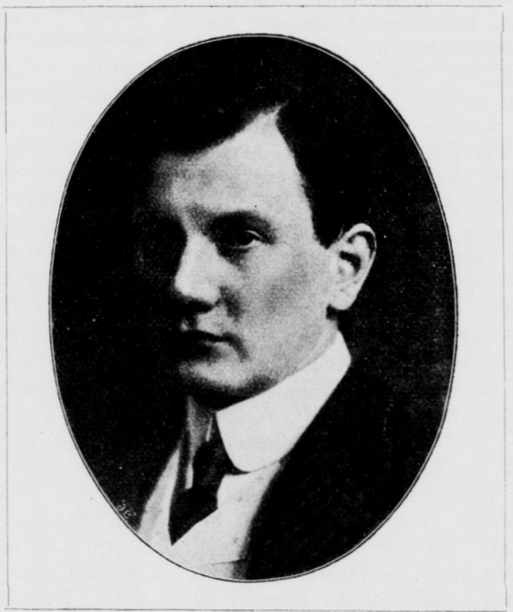

Ernst von Dohnányi

domsdådet, Uvertyren till »Midsommarnattsdrömmen» synes Mendelssohns utveckling vara ganska normal och konsekvent. Han är också häri Schumanns absoluta motsats, hvars originalitet väl skarpast framträdt i den första perioden af hans pianomusik. Mendelssohns ungdomsarbeten däremot stödja sig, liksom Beethovens, med en viss ängslig noggrannhet vid de lämnade klassiska mönstren. Med hvart år blifver han mera herre öfver sina förmögenheter och går fram med allt större mästerskap. Hans sista stordåd var »Elias» och högre har han väl ej kommit. Men då gick han ur tiden, just i det ögonblick han nådde sin högsta berömmelse.

Mendelssohns lif (1809—47) omfattar ungefär första hälften af vårt århundrade. Man tänke sig nu den tid, under hvilken hans utveckling äger rum. Då ynglingen var utbildad hos honom, alltså omkring det tjugonde året, var Beethoven död (1827) och Göthe en försvinnande stjärna. Efter Napoleons bortgång inbröt morgonen till en långvarig världsfred. Weber, Boieldieu, Marschner behärskade den romantiska, Spontini och den uppgående Meyerbeer den stora historiska operan. Cherubini lefde ännu. Chopin och Schumann begynte strax därefter att väcka först förundran, sedan uppmärksamhet. Medan Mendelssohn nu i sina oratorier gör ett omisskänligt intryck af renässans, endast utvidgar Bachs och Händels gamla former och fyller dem med nytt innehåll, medan han, uppfordrad af en konstälskande furste (den preussiske konungen) äfven skrifver musik till grekiska dramer — så slår han i musiken till »Midsommarnattsdrömmen», i »Walpurgisnacht», i »Hebriderna» öfver i den mest brokiga romantik, men i en sådan, som blott har ämnet, icke behandlingen, gemensamt med den romantiska skolan. Det ironiska, det öfverspända fattas honom.

Man har försökt att ställa vissa egenskaper hos konstnärer i samband med deras religiösa tro, och »judendomen» i musiken har man velat utmåla så svart som möjligt. Men allt verkligen ideelt i konsten är konfessionslöst. Mendelssohn lämnar ock bevis härför. Man lägge blott märke till med hvilket allmänmänskligt uttryck Elias och Paulus bedja till sin gud. Mendelssohn var uppfinnare af uvertyren till bestämda diktamen. Men de poetiska ämnen som inspirerade honom buro egentligen allaredan musiken latent i sig t. ex. »Meerestille und glückliche Fahrt», »Melusina», »Fingalshöhle», (de nyssnämnda oberäknade) »Walpurgisnacht», »Midsommarnattsdrömmen». I den lilla uppfinningen af titeln »Lieder ohne Worte» låg ett stycke estetisk trosbekännelse. Det skulle därmed betecknas, att den instrumentala sången ej behöfver någon ordförare. Hvilken lycka dessa känslorika, än elegiskt än gladt färgade tonstycken har gjort, det är väl bekant. Af dem ges ibland på konserter prestot i C-dur (N:o 4 i Häft. VI) som man tagit sig för att kalla »Spinnerlied», och N:o 3 i femte häftet, Andante maestoso, användes stundom såsom sorgmarsch, hvilket ock skedde vid Mendelssohns begrafning. Dessa »Lieder ohne Worte» utgöra fortfarande en skatt för det musikaliska hemmet och äro för undervisningen såsom smakbildande värdefulla.

Mendelssohns verksamhet har sträckt sig till nästan alla fält af musikalisk produktion, fast föga till operan. Ett tidigt försök till operakomposition, *Die Hochzeit des Camacho* (1827) kan icke göra anspråk på betydenhet; sångspelet *Heimkehr aus der Fremde* var endast ett tillfällighetsstycke och *Lore ley* förblef ofulländad. Oratoriet var för honom en mycket adeqvatare form. Mendelssohns speciela egendomligheter hafva fallständigt kommit till sin rätt i andra stora verk, så att man knappast har skäl til klagan öfver att hans opera ej blef fullbordad. Till dessa verk kunna vi räkna, utom oratorierna, förnämligast uvertyrerna och musiken till *Walpurgisnacht* och *Midsommarnattsdrömmen* m. m., hvarom längre ned.

Mendelssohn var ingen egentlig symfonisk natur. Till och med den s. k. »skottska» och den »italienska» symfonien komma väl icke att stanna i varaktig gunst hos publiken. De äro fulla af de mest hänförande enskildheter, och somliga satser, såsom begge deras scherzon, förtjäna odödligheten. Men det saknas pregnans i totalverkan.

Han har blott en gång företagit sig något, hvartill hans krafter ej förslogo, emedan uppgiften i och för sig var falsk och bragte honom i förlägenhet. Vi syfta på *Antigone-* och *Oedipus*-musiken, hur mycket vackert i densamma än förekommer. Det är bekant att Mendelssohn gaf sig i färd med dessa arbeten efter önskan af konung Fredrik Wilhelm IV, utan någon verklig lust eller tillförsikt. Han var för klok att icke inse omöjligheten att skrifva tysk musik till ett grekiskt drama.

Efter »Antigone» och »Oedipus» följde Racines *Athalie*, och därmed slutade raden af kungliga uppdrag. Ett betydelsefullt storverk af Mendelssohn, ehuru icke en egen skapelse, var hans uppväckande till nytt lif studiet af Joh. Seb. Bach genom uppförande af dennes »Mattheus-Passion», som han d. 11 mars 1829 kallade till uppståndelse efter 100-årig hvila.

Då Mendelssohn stod fram, var det som efter en stor kampanj, som uttömt alla hjälpkällor. Beethovens triumftåg liknade i det hänseendet Napoleons. Det såg ut som om alla konstmedel voro för alla tider förbrukade. Schubert blef först långt efteråt erkänd; han komponerade också för en liten krets, och hans inflytande kunde då ej beräknas. Nu framträdde Mendelssohn. Hela hans personlighet, det förnäma och på samma gång naturliga sätt, hvarpå han förde sig gjorde det djupaste intryck. Dessutom ägde han allt som behöfdes för att snart göra sig gällande. Han icke blott komponerade, han spelade, informerade, dirigerade. Han bländade blott och bart med sitt personliga väsende. Och med hvilken exempellös säkerhet gick han ej den allvarliga väg, som han ansåg för den rätta förbi all afund allt smicker och all förgudelse. Af hans »Bref», som ersätta hvarje biografi, kan man läsa sig till hela människan. Det gifves knappast något på en gång behagligare och mera öppenhjärtigt än dessa. Till sist är människan dock konsten.

I pianokompasitionerna, såväl hans *Lieder ohne Worte* som de i omfång och djup betydligaste *Variations serieuses* har det ej lyckats Mendelssohn att skrifva en egen pianostil, sådan som Schumann och Chopin i så hög grad åstadkommit. Han sökte framställa sina inspirationer i det en gång gifna utan att oroas af längtan efter nya uttrycksmedel, men dessa inspirationer voro lika nobla som rika på fantasi och melodi, och Mendelssohns pianomusik har ju också i årtionden varit en favorit i alla salonger. Bland hans större pianoverk är väl *G moll-konserten* utaf alla efter Beethoven uppkomna tonsättningar af detta slag den lyckligaste och älskvärdaste. Den ställer förhållandet mellan orkestern och pianot i ett så klart ljus, håller så genialiskt medelvägen mellan den musikaliska dikten och virtuositetens kraf, att den ännu i dag står som ett mönster. Öfverträffad är den blott en gång och det af Mendelssohn själf i hans *Violinkonsert*, som hör till hans allra förnämsta arbeten och kan anses för ett af de fullkomligaste verk som någonsin utgått från en musikers arbetsrum.

I all Mendelssohns kammarmusik äro bägge mellansatserna nästan alltid bedårande vackra, många af en oförgänglig skönhet. Lekande behag och djup, stundom svårmodig känsla, de sferer inom hvilka scherzot och det sångbara adagiot helst röra sig, stodo till den grad i hans tjänst, att han med dem alltid förmådde frambringa de mest rörande och fängslande intryck. Den första satsen lider stundom af öfverdrifven pathos, den sista af för stor mångordighet. Undantag gifvas dock, som sagdt, t. ex. *Oktetten*, *Ess dur-kvartetten* m. fl.

Hvad Mendelssohn skapat på sångens område af en och flerstämmiga sånger är bekant, och ännu sjunges mycket hans *»kvartetter i det fria»*, *manskvartetterna*, *duetterna* samt en och annan Solosång. I en närmare analys af psalmerna och symfonierna kunna vi ej heller ingå. Jag ser i dem verk af den högsta och älskvärdaste intelligens och räknar på alla kunniga och välsinnade musikvänners anslutning till den åsigt, att den öfverhandtagande ringaktning för en mästare, hvilken såsom få andra varit ledd af de re-

naste och sundaste principer, bör bekämpas med alla kritikens vapen. Vår moderna musik skulle i många hänseenden vara mera normal, om den ville taga honom till mönster i afseende på idéernas kraft och klarhet. Att underskatta Mendelssohns konst var för öfrigt redan tidigt brukligt. I Leipzig blef på den tid, då Mendelssohn och Schumann verkade tillsammans vid det nyligen grundade konservatoriet, en nästan fanatisk afgudadyrkan bedrifven med Schumann af de yngre tonkonstnärerna. En viss Hirschbach utgaf då ett musikblad med titel »Repertorium», hvilket hade till hufvuduppgift att gränslöst misshandla Mendelssohn. Hvar och en yngling med långt hår och — kort hufvud utöste här sitt missnöje med honom. Repertoriet och dess utgifvare lefde dock ej länge.

* * *

Jakob Ludvig *Felix Mendelssohn*, sonson till den store filosofen Moses Mendelssohn († 1786) föddes i Hamburg d. 3 febr. 1809 och afled d. 4 nov. 1847 i Leipzig. Hans fader, en rik bankir, som öfvergick till kristendomen, flyttade tre år efter Felix's födelse till Berlin. Den unge Mendelssohn (han vidfogade sedan moderns namn Bartholdy till fädernenamnet) visade tidigt stora anlag för musik och teckning och hade lyckan att växa upp i ett högt bildadt och konstälskande hem. Han fick till lärare i musikens teori sångakademiens direktör Zelter, i violinspel Hennings och i pianospel den på sin tid berömde Berger samt efter honom Moscheles; under ett uppehåll med fadern i Paris 1816 åtnjöt han äfven undervisning af den berömda pianisten fru Marie Bigot. Han gjorde ovanliga framsteg, och vid 15 år hade han redan sett sin fjärde opera uppföras i en enskild familjekrets. Endast 9 år gammal uppträdde han offentligt som pianist och inträdde året därefter som altist i Sångakademien. I hemmet utfördes hvarje söndag musik, hvarvid en liten orkester medverkade och härigenom befordrades i hög grad den unge musikerns kompositionstalang, då han hade så godt tillfälle att få sina tonsättningar utförda. Från 1820 daterar sig hans regelmässiga kompositionsverksamhet. Till hans första kompositioner höra en violinsonat, två pianosonater, en liten kantat, en operett med piano, sånger, ett par manskvartetter m. m. På hans födelsedag 1824 uppfördes i föräldrahemmet hans 4:de lilla opera. Året 1821 var för den unge Mendelssohn betydelsefullt; han gjorde då genom Zelter bekantskap med Göthe i Weimar och C. M. v. Weber, hvilka gåfvo honom nya väckelser.

Hans uteslutande riktning åt tonkonsten blef bestämd efter ett besök med fadern i Paris 1825, då han med heder genomgick ett prof för Cherubini och fick af denne mycket beröm samt gjorde bekantskap med de förnämsta musiknotabiliteterna därstädes. 1827—29 besökte han, utrustad med klassisk bildning universitetet i Berlin och samma år uppfördes i denna stad hans enda offentligen gifna opera, den förutnämnda »Die Hochzeit des Camacho», som ehuru väl emottagen snart nedlades (Spontini, den högdragne hofkapellmästaren var honom ej bevågen).

År 1890 besökte Mendelssohn England, hufvudsakligen därtill föranledd af Moscheles (bosatt där 1821—45), och fick i London på en konsert af Filharm. sällskapet uppförd sin C mollkonsert och overtyr till »Midsommarnattsdrömmen». Från England utgick först hans stora rykte som tonsättare. Efter en resa till Skottland återvände han till London och blef där länge fjättrad vid sjukbädden genom skada i sitt knä, hvarigenom han ock hindrades från att närvara vid sin så högt älskade syster Fannys bröllop i Berlin med målaren Hensel. 1830 företog han en längre resa till Rom, där han komponerade bl. a. Göthes ballad »Die erste Walpurgisnacht», besökte vidare Neapel, Schweiz samt återvände hem 1832 öfver Paris. Därifrån begaf han sig till London och dirigerade här sin i Skottland inspirerede, nu fulländade ouvertyr »Hebriderna», spelade sin G moll-konsert och sitt H-moll-Capriccio och utgaf 1:a häftet af »Lieder ohne Worte.» Hemkommen till Berlin, arrangerade han en konsert till förmån för orkester-pensionsfonden och uppförde då uvertyren till »Midsommarnattsdrömmen» uvertyrerna »Hebriderna» och »Meeresstille u. glückliche Fahrt». G mollkonserten och H moll-Capricciot, sökte nu den efter Zelter lediga dirigentplatsen vid Sångakademien, men förbigicks af Rungenhagen I stället blef han vald till dirigent vid nederrheinska musikfesten i Düsseldorf och därstädes efter ett nytt besök i London engagerad som »städtischer musikdirector». Han dirigerade 1835 äfven musikfesten i Köln och engagerades samma år som kapellmästare vid Gewandhauskonserterna i Leipzig. Hans omfattande musikaliska bildning, hans stora förmåga som dirigent och tonsättare gjorde honom snart till medelpunkten i Leipzigs och därmed hela Tysklands musikvärld, och han hade här ett kraftigt understöd i den store violinisten Ferdinand David som 1836 bosatte sig här som konsertmästare. Jämte honom, Rob. Schumann, m. fl. grundade han här under sachsiska konungens beskydd det berömda Leipziger-konservatoriet 1843. År 1836 utnämndes han till hedersdoktor vid universitetet därstädes och gifte sig följande år med Cecilia Jeanrenaud, dotter till en hugenottpräst. Hans äktenskap med henne var särdeles lyckligt och välsignades med fem barn, Karl, Marie, Paul, Felix och Lili. I Düsseldorf uppförde han 1836 sitt oratorium »Paulus», som mottogs med entusiasm och snart gjorde sin rund i Tyskland.

Efter upprepade försök af kon. Wilh. IV att fästa honom vid Berlin öfverflyttade han dit 1841 och komponerade musiken till »Antigone» men vände snart åter till Leipzig. 1842 finna vi honom åter i Berlin, utnämnd till generalmusikdirektör, äfvensåsom 1845, då han där anförde musiken till sin »Oedipus» och »Athalie. Han vistades för öfrigt i Leipzig med undantag af de nämnda besöken i Berlin och ett uppehåll i Frankfurt vintern 1844—45. Sin s. k. »skottska symfoni» fullbordade han 1842 och uppförde 1846 oratoriet »Elias» samt fragmenten ill oratoriet »Christus» och operan »Loreley. 1847 bragte han sitt stora »Lauda Sion» till utförande i Lüttich och festsången »An die Künstler» i Köln. Samma år d. 4 nov. afled han i Leipzig efter ett nervslag, som var förorsakadt af öfveransträngning och sorg öfver hans syster Fannys i maj samma år timade frånfälle.

Mendelssohns kyrkobegrafning i Leipzig var särdeles högtidlig. Efter ett preludium ur »*Antigone*», hvari musiken skildrar mottagandet af Haimons lik, sjöngs koralen »Erkänne mich mein Hüter». Textorden: »Wenn ich einmal soll scheiden» lämnade visst intet öga tårfritt. Därpå följde koralen ur »Paulus»: »Dir, Herr, dir will ich mich ergeben» och så ett minnestal af predikanten Howard; efter kören ur »Paulus»: »Siehe, wir preisen selig, die erduldet haben» lästes välsignelsen.

Så kom den mest gripande delen af festen; i outsägligt rörande toner ljöd ur Bachs Matteus-Passion, kören

> Vi sätta oss med tårar neder
> Och ropa dig i grafven till:
> Somna ljufligt, somna still! . . .

Af Mendelssohns talrika kompositioner blefvo op. 1—72 tryckta under hans lifstid, op. 73—119 efter hans död jämte flera utan opusnummer. Hans verk finnas nu i original eller arrangement i en mängd vackra godtköpsupplagor.

Vi sammanföra här en förteckning öfver Mendelssohns förnämsta verk, hvaraf en del förut omnämnts. Sådana för scenen voro *Die Hochzeit des Camacho*, *Loreley* (ofullb.) och sångspelet *Heimkehr aus der Fremde*, op. 89; (Stockholm 1902: *Hemkomsten*, sångspel 1 akt, efterbildn. af Talis Qvalis); Oratorierna *Paulus* och *Elias;* Uvertyrerna: till *Midsommarnattsdrömmen*, op. 61; *Hebriderna, (Fingalshöhle)*, op. 26; *Meerestille und glückliche Fahrt*, op. 27. *Das Märchen von der schönen Melusine*, op. 32; *Ruy Blas*, op. 35; *Trompetenouverture*, op. 101; d:o en för harmonimusik, op. 24; — Musiken (körer etc.) till *Antigone*, op. 55;

Die erste Walpurgisnacht, op. 60; *Ein Sommernachtstraum*, op. 61; *Athalie*, op. 74; *Oedipus auf Kolonos*, op. 93;—5 symfonier: C moll, op. 11; A moll, (skottska) op. 56; A dur (italienska), op. 90; D dur (Reformations-S.) op. 107 och en symfonikantat: *Lobgesang*, ep. 52. — *Violinkonsert* med ork., op. 64; — för piano med ork.: *konserterna* i G moll, op. 25 och D moll, op. 40; *H moll-Capriccio*, op. 22; *Rondo brillant*, op. 29 och *Serenade*, op. 43. — Kammarmusik: för stråkinstrument: *Oktett*, op. 20; *Kvintetter*, op. 18 och 87; *Kvartetter*, op. 12, 13, 44 (3—5), 80, 81: med piano: *Sextett*, op. 110; *Kvartetter*, op. 1, 2, 3; *Trior*, op. 49, 66. — *Violinsonat*, op. 4; 2 *Violoncell-sonater*, op. 45, 58 och ett häfte *Variations concertantes* för violoncell och piano, op. 17. Talrika äro pianokompositionerna, hvaribland må nämnas *Variations serieuses*, op. 54, *Lieder ohne Worte*, *Kinderstücke*, op. 72; *Capriccios;* 4 Sonater, op. 6, 28, 105, 105; *Fantasier*, *Preludier*, och *Etyder*, *Variationer* m. m.; — för orgel: 6 *Sonater*, *Preludier och Fugor*. — 82 *Sånger* med piano; 10 *Duetter*, 29 blandade *Kvartetter*, 17 *Manskvartetter*, 2 *Festkantater*, 6 »*Sprüche*» för 8 stäm. kör, 8 *Psalmer* (2, 22, 42, 43, 95, 98, 114, 115) för soli, kör och orkester; *Motetter*, konsertarian *Infelice*, m. m. Fullständigare kompositionsförteckning toge här för stort utrymme.

Mendelssohns bref äro utgifna i flere samlingar. Biografier öfver honom äro utgifna af Lampadius, Benedict, Schubring, Devrient och hans äldste son Karl, F. Hiller m. fl. Ett stort antal mindre biografier af Polko, La Mara, Reissmann m. fl. ha också blifvit utgifna öfver den berömde tonmästaren.

Hjalmar Arlberg.

I början af denna månad få vi nu här tillfälle att höra en sångare, som född i Sverige länge varit bosatt i Tyskland och utomlands haft sin konstnärliga verksamhet, nämligen baritonsångaren Hjalmar Arlberg, hvilken till den 8 febr. annonserat konsert här i hufvudstaden. Mångenstädes i Tyskland, i Österrike och i England, där han flera gånger medverkat på de ansedda af Hans Richter ledda Hallékonserterna, har hr Arlberg skördat mycket bifall ej mindre för sin vackra, omfångsrika och väl skolade röst, än för sin ädla, uttrycksfulla föredragskonst. Äfven som sånglärare har han vunnit mycket anseende.

Hjalmar Arlberg är född i Stockholm den 30 okt. 1869, son af Fritz Arlberg och Maria Neruda, den fjärde till åldern af de berömda Neruda-syskonen. Sedan Ludvig Norman 1864 ingick äktenskap med »violindrottningen» Wilma Neruda, dröjde det ej länge innan andra violinisten i Nerudatrion, Maria, äfven blef fästad vid vår hufvudstad genom gifte 1868 med Fritz Arlberg. Sedan denne 1874 lämnade Kungl. operan, var han i tre år engagerad i Kristiania, hvarefter han uppträdde som gäst på andra teatrar i Stockholm och verkade som sånglärare, slutligen i Kristiania, där han afled 1896.

I början af sistnämnda år finna vi Hjalmar Arlberg såsom deltagare i den af Emil Linden då startade operaturnén, hvilken uppträdde i landsortens större städer nämnda år. Repertoaren bestod af »Cavalleria rusticana», »Pajazzo» samt »Romeo och Julia», och personalen utgjordes af fruar D. Sterky och Stenfelt, frkn S. Hallgren och J. Jahnke, hrr R. Sellman, Adami, Hansen, A. Svensson, R. Strandberg, F. Stenfelt och Hj. Arlberg. Dirigent var Hjalmar Meissner. Utom Silvio i »Pajazzo» känna vi ej hvilka roller hr Arlberg då uppbar. Efter slutet af turnéen, som äfven sträckte sig till Norge, slog sig hr Arlberg ned i Stockholm, annonserande om »undervisning i sång samt i tonträffning för nybörjare», men begaf sig snart till utlandet. Efter faderns död har han varit bosatt i Berlin, där han har sitt hem hos sin moder och moster, lady Hallé, hvilka ha en våning tillsammans i den tyska hufvudstaden. De första sångstudierna gjorde han för sin far, af hvilkan han säger sig ha erhållit de säkraste grunderna för förståendet af sångkonsten, hvari han sedan efter flyttningen till Berlin ytterligare utbildade sig vid dess Kungl. musikakademi. Därefter började han sin verksamhet såsom konsertsångare och sånglärare. Som komponist framträdde han för längesedan med en liten sång »Önskan», utgifven på norskt förlag.

Särskildt såsom son af Fritz Arlberg, vår högt värderade operasångare och ansedda sånginstruktör kan Hjalmar Arlberg nu vid sitt konserterande här påräkna att blifva väl emottagen och väcka stort intresse.

Ernst von Dohnányi.

Tack vare vår nitiske ledare af Konsertföreningen, fingo vi åter under början af detta år förnyadt besök af den redan vid sitt första konserterande här så entusiastiskt firade pianisten och tonsättaren Ernst von Dohnányi. Han gaf då, 1907, tre konserter d. 30 okt. —4 nov. i Musikaliska akademien. Och han måtte ha funnit sig väl här, ty följande året i febr. kom han igen och gaf oss ett par härliga Beethovenaftnar. Att Dohnányi är utmärkt äfven som komponist visade han vid sina första konserter med en Marsch och Pastorale ur sina Humoresker, variationer med fuga och en Valse efter »Naila» af Delibes, men i än högre grad framträdde han såsom sådan genom den symfoni i D moll, som i slutet af januari 1907 utfördes på Konsertföreningens 3:e säsong-konsert, då vi ock, senast här, fick höra lady Hallé, som medverkade och spelade Bruchs G-mollkonsert.

Vid Konsertföreningens sista konsert fingo vi höra Dohnányi själf vid flygeln utföra sin Eugen d'Albert tillägnade E-moll-konsert under hr Tor Aulins orkesterledning. Det är en storslagen komposition med brilliant pianoparti, många klangsköna idéer men också åtskilliga bullrande orkestereffekter. Konserten har mer karaktär af en fantasi än af ett verk med organisk gestaltning. Om denna Dohnányis pianokonsert verkade som ett upprördt haf med blixtar och bränningar, så kan man likna vid en solglittrande insjö den stråkkvartett af honom, hvarmed Aulinkvartetten inledde sin senaste soaré. Med sin enkla faktur och vackra melodik påminte den rent af om Schubert. Denna afton, i den lilla lokalen, fick man på intimare sätt rå om Dohnányi vid hans medverkan i Beethovens G-dur-sonat op. 96 och i Brahms sköna pianokvartett, G-moll op. 25. Varmt hälsad af de talrika åhörarne vid sitt inträde blef han efter sitt oförlikneligt klara och smakfulla pianospel entusiastiskt hyllad. Den 32-årige konstnären med sitt slätrakade, intelligenta anlete, sitt anspråkslösa, vänliga sätt förefaller som en genialisk och treflig yngling. Han har tydligen blifvit en af vår musikpubliks största favoriter, han som Marteau, kamraten vid musikhögskolan i Berlin, och efter slutet af denna soaré blef han också — vi hade så när sagdt »omklappad» af det förtjusta auditoriet, ty en sådan betydelse hade de otaliga »inklappningarne» — uttrycket är exaktare än »inropningarne» — som följde sedan de sista tonerna förklingat.

Vid Dohnányis första besök här 1907 meddelade vi en biografisk teckning öfver konstnären med uppgift på hans kompositioner. Förra året blef han, äfvensom Henri Marteau, vid tillträdande af lärare-befattningen vid den nämnda musikskola utnämnd till professor.

Gränserna för det musikaliska uttrycket.

I alla tider, då den musikaliska utvecklingen fört till nya stilarter har sträfvan efter uttryck varit det egentligen drifvande elementet. I yttre hänseende gör sig visserligen denna sträfvan märkbar i formella skiljaktigheter

men formen får icke vara självfa ändamålet.

Några exempel: Den gregorianska sången med all den stelhet som senare släkten måste finna i densamme hade urrprungligen erhållit sitt väsen af en stark längtan efter renhet och någonting upphöjdt; för epoken då flerstämmigheten blomstrade voro gläd-jen öfver samklangen och begäret efter ett högre, självfullare uttrycksätt identiska; madrigalisterna bekämpade polyfoniens utsväfningar för att förhjälpa ordet och dess betydelse till sin rätt och operans samt oratoriets »nya konst» såg i monodien framför allt medlet till den musikaliska känslans individualisering. På samma sätt förhöll det sig med instrumentalmusikens framträngande, med upphäfvandet af fugastilen genom Bach och Händel, med den italienska operaarians befruktning med tysk stil, så som vi kunna se hos Gluck och Mozart. Gluck begränsar till och med teoretiskt sina reformer från känslouttryckets emancipation och hos Beethoven lyftes rent af subjektivismen upp på skölden. Romantikerna i 19:de århundradet ända till Wagner, den störste och hittills siste romantikern, hafva, som bekant, med full medvetenhet sin andel i fortbildningen af stilen för uttryckets skull, så att för de moderna uppfattningen af musiken såsom en »uttryckets konst» är den allra vanligaste.

Öfverallt samma företeelse: mästare, för hvilka tekniken står dem villigt till buds, enskilda eller i grupper, ändra, utvidga, sönderdela formen, låta den ena eller andra faktorn af musikaliskt bildande träda i förgrunden, detta i ingen annan tendens än att vinna nya möjligheter för sitt känslouttryck. Musikens utveckling tycks sålunda vara obegränsad. Men med gränslösheten för det musikaliska innehållet kan man också förstå utbredandet på alla möjliga områden och då ställer sig saken annorlunda.

Vi känna alla att vår tid i musikaliskt hänseende uppvisar kännetecken, som ej kunna låta inrangera sig i den hittillsvarande utvecklingen, hvilka betyda mera än blotta gradskillnader och icke låta förklara sig ur äldre epoker. Det visar sig i konstnärernas oroliga experimenterande, i skyggheten för upprikthet och i mycket annat. Om vi fästa oss vid misshaget i vida kretsar så komma vi ingen väg med angreppen på massornas motsträfvighet, örats anpassningsförmåga, motståndet mot allt nytt och oförstånd. Sannt är att ju allvarligare konstnären är, dess svårare strider har han alltid haft att utkämpa, men kampen i vår tid är mindre svår än egendomlig. En sådan otillfredsställelse oaktadt största beredvillighet att finna njutning och gifva erkännande, hvad som rent af stegrats till längtan, har väl aldrig förut funnits. I vår musik har, hvilket mer än en i vår tid påpekat, det förståndsmessiga, kallt beräknande och lusten till det tekniska betänkligt trädt i förgrunden. Skall väl grunden sökas på annat håll, skulle den moderna tonkonsten där den förefaller oss onjutbar hafva öfverskridit de naturliga gränserna för sin uttrycksförmåga och i sitt framträngande råkat in på områden som den med orätt och därför framgångslöst usurperat? Frågan är berättigad.

Från två sidor vore en sådan utsväfning tänkbar. Musiken förmår, såsom all konst, endast att vända sig till känslan, icke till förståndet. Ett förståndsmessigt innehåll, d. v. s. ett innehåll som hos åhöraren skall väcka reflexioner i stället för eller jämte fantasiverksamhet måste naturligt nog blifva i saknad af tillräckliga framställningsmedel. En blick på den moderna programmusiken är nog för att gifva exempel därpå. Därigenom skiljer sig just den nuvarande programmusiken från den äldre. Ty programmusik, med eller utan titel, har det alltid gifvits, den är lika gammal som uttrycket i musik öfverhufvud. Men under det den förr inskränkte sig till naivt tonmåleri, eller, såsom det tillkom densamma, gaf fantasien poetiska väckelser (om ock med hjälp af konkreta föreställningar), bemöda sig nyare tonsättare att äfven göra området för abstrakt tänkande tjänligt för sina skapelser. Afsikten är icke öfverallt klart uttalad, men den existerar likväl äfven där, hvarest ledmotivens princip vill förplikta åhöraren till andra än rent musikaliska kombinationer. Sådan musik kan ej annat än lämna oss kalla. Tydligast se vi i tondikter hvilka t. ex. sysselsätta sig med en »Zarathustras» filosofiska tankevärld, hvarthän denna till abstraktioner lutande tendens måsta föra oss, om icke som hos Richard Wagner (vis à vis Nietzsche) i komponistens skaparkraft en stark sinnlig motvikt förefinnes. Det kan icke förnekas att denna tendens hos yngre tonsättare är härskande på ett rent af olyckstillbringande sätt.

Ett annat grundfel hos den moderna tonskapelsen kan man finna i det följande. Musikens väsen i sig af transcendent natur, bringar det med sig att framställning af realistiska begrepp och verklighetstillstånd motsträfva den musikaliska uttrycksförmågan, ja rent af undandraga sig den. Att framställa dem är också endast försökt inom den lägre komiska genren. Vår tid med sin skarpt utpräglade realistiska riktning — positivismen spelar ungefär här samma roll som i andra fall lystnaden efter »bildning» och vetenskaplighet — har äfven däruti velat skapa en förvandling och lockat musiken in på för densamma alldeles ofruktbara områden. Vi kunna särskildt följa den »realistiska» rörelsen i den dramatiska musiken. Teatern lockar så mycket mer därtill, som här i litteraturen en naturalismens period förutgått. Man tänker därvid mindre på det unga Italiens s. k. »verister», på Mascagni, Leoncavallo; mera på verk sådana som Charpentiers »Louise» och vissa scener i »Bohème» af Puccini, hvilka börjat att bilda skola. Man jämföre därmed Richard Wagners idealare sfer i ett sådant ämne som »Mästersångarne»!

Äro våra förutsättningar riktiga, så skulle alltså däraf framgå att den musikaliska utvecklingen i ungefär de sista decennierna icke blott tagit en ny utan en från den föregående generellt skiljaktig vändning. I sträfvan efter varietet har den å ena sidan dragit sig åt tanke-abstraktioner, å den andra åt naturalistiska verklighetsskildringar och därmed, som det synes, öfverskridit musikens gränser. Genom insikten häraf blir det icke allenast begripligare hvad som genom musikteoretiska undersökningar allenast icke låter sig förklaras i fråga om det närvarande tillståndet; utan tillika kunde en väg visas, som den framtida musikutvecklingen hade att följa. Denna väg betyder i viss mån en omvändning. En bättring i förhållandena kan först inträda, när den skapande konstnären åter instinktivt vänder sig till det naturliga området för det musikaliska uttrycket och håller sig inom dess gränser.

(Efter Leop. Schmidt.)

Musikpressen.

På Wilh. Hansens förlag, Köpenhamn har utkommit

för en röst med piano:

Grieg, Edvard. *Samlade Sange* Mindeutgave. Häft. 15—24 à 40 öre.

Denna vackra upplaga af Griegs sånger med hans porträtt på häftenas omslag kommer att utgöra cirka 46 häften. Vanligen afslutas en sång icke med häftet utan öfvergår i ett följande; sättningen är för mellanröst, sällan gående högre än till F. Innehållet i de här anförda häftena är följande. H. 15: Med en vandlilie — Borte! — En fuglevise; H. 16. Et Håb — Jeg reiste en dejlig Sommerkvæld — Den Aergjerige — Med en Primula Veris — H. 17. På Skogstien — Odalisken synger — Prinsessen; H. 18. Guten — Våren — Den Særde; H. 19. Tytebæret — Langs ei Å — Et syn — Gamle mor; H. 20. Det förste — Ved Rundarne — Et Vennestycke — Trudom — Fyremål; H. 21. Fra Monte Pincio — H. 22. Dulgt Kjærlighed — I Liden höjt däroppe; H. 23. Millom Rosor — Ved en ung hustrus Båre — Hörer jeg Sangen klinge; H. 24. Reiseminder fra Fjeld och Fjord. Prolog — Johanne — Ragnhild.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

Jan. 17, 28. Puccini: *Madame Butterfly.*
18, 23, 27, Humperdinck: *Hans och Greta.* Balett: *Dockfèen.*
19, Tschaikowsky: *Eugen Onegin.*
20, 25, Hallström: *Den bergtagna.*
21, Bizet: *Carmen.*
22, Verdi: *Den vilseförda.* (Violetta, Flora, Anna: fru Oscár, frk. Lagergren, fru. Mandahl; Germont, Alfred: hrr Wallgren, Ödmann.)
24, 31, *Vermländingarne,* (matiné).
24, Peterson-Berger: *Ran.* (Ran, Ingrid, Rikissa: fruar Jungstedt, Oscár, Claussen; Valdemar, Sten Folkeson, Ulf Tuveson, Mårten Präst, Bengt: hrr Stockman, Sjöberg, Wallgren, Oscár, Ericson).
26, Mozart: *Don Juan.*
29, Adam: *Konung för en dag.*
30, Rossini: *Wilhelm Tell.* (Mathilda, Hedvig, Jemmy: fru Schjerven, frkn. Karlsohn, Hesse; Tell, Arnold, Fürst. Melchthal, Gessler, Ruodi, Leuthold, Rudolf: hrr Forsell, Nyblom, Sjöberg, Wallgren, Stiebel, Malm, Grafström, Ericson).

Oscars-teatern.

Jan. 17—19, Leo Fall: *Dollarprinsessan.*
20—31, Herman Zumpe: *Farinelli.* Operett i tre akter af F. Wulff o. Ch. Cossmann. (Drottningen, Manuela, Donna Elvira: frkn. Falk, Berentz, fru Grove; kung Fernando, Farinelli, Don Inigo, Don Riassa, Pancho, José: hrr Ullman, Schweebach, Svensson, Lund, Ringvall, Ralf).

Victoria-salen.

Jan. 26, Fru A. Norries sång- och föredragsafton. Ackompanjatör hr Sigurd von Koch.

K. F. U. K.-salen.

28, Aulin-kvartettens 4:e kammarmusikkonsert. Bitr.: prof. E. v. Dohnányi. 1 Dohnányi: Stråkkvartett, A-dur, op. 7; 2 Beethoven: Sonat, G-dur n:o 10, op. 96 för violin och piano; Brahms: Pianokvartett, G-moll, op. 25.

Musikal. akademien.

Jan. 25, Konsertföreningens 2:a abonnemangskonsert. Medv.: prof. E. v. Dohnányi; dirigent: hr Tor Aulin. Franz Schubert: Symfoni n:o 7, C-dur; 2 E. v. Dohnányi: Pianokonsert, E-moll.
29, 30, Konserter af Eugène Ysaye. Biträdande pianist, hr Théo Ysaye.

Ivar Hallströms förr så omtyckta sago-opera »Den bergtagna» har efter återupptagandet gått ett par gånger öfver operascenen med hr Ödmann forfarande i bergakungens roll. Fröken Osborn är en rätt behaglig Ingeborg, ehuruväl rösten låter litet tunn. Fru Claussen är en i allo utmärkt bergadrottning och hr Strömberg representerar med kraft den hatfulle tjänaren Kark. Hr Sjöberg har som Ulf efterträdt hr Lundquist, hvars känslofulla sång i sista akten man nu saknade. Abboten visar sig vid gästabudet i första akten, men hans sångparti är uteslutet och han förekommer ej på programmet, liksom fallet var för 20 år sedan, då operans tre första akter uppfördes på galaspektaklet till firande af konung Oscar II:s 60-års-födelsedag den 21 jan. Det var då som d. v. fröken Math. Jungstedt gjorde sin första egentliga debut i en större rol, nämligen som bergadrottningen. Sitt första operaparti utförde hon dock i november året förut som Pantalis i »Mefistofeles». Sistlidna 21 januari firades därför på operan fru Jungstedts 20-årsjubileum vid hennes uppträdande som Carmen, hvarvid den utmärkta och uppburna konstnärinnan blef festligt och entusiastiskt hyllad. Efter första akten fick hon mottaga en lagenkrans med röda band och efter operans slut en sådan, med band i de svenska färgerna, från kamrater vid operan, samt flere präktiga blombuketter. Till slut följde flerfaldiga inropningar. — En repris har egt rum af Peterson-Bergers »Ran». Då en tidning här uppgifvit att denna opera »en längre tid legat till hvila vid vår främsta lyriska scen», kan anmärkas, att den gafs senast förra spelterminen, med ungefär samma rollbesättning, endast att Ran då återgafs af fröken Edström, Sten Folkeson af hr Sellergren. I »Regementets dotter» har den under många år förträfflige framställaren af den hederlige soldaten Sulpiz: hr Sellergren nu efterträdts af hr Svedelius, hvars utförande af rollen vi nu ej hade tillfälle att bevittna.

På Oscarsteatern har Zumpes »Farinelli» med sin rätt behagliga musik efterträdt »Dollarprinsessan» och genom såväl utförande som uppsättning framkallat ganska rikt bifall. Farinelli, den berömde sångaren, som botar med sin sång den spanske kungens melankoli och räddar honom mot en sammansvärjning, hade en till sång som spel utmärkt framställare i hr Schweeback hvilken med förra spelåret lämnade operascenen. Manuela, sångerskan, i hemlighet gift med Farinelli, hade en utmärkt representant i fröken Berentz. Mycket komiska voro hrr Lund och Ringvall såsom teaterdirektören och hans regissör, hvilka ständigt förfölja det förrymda sångarparet Farinelli och Manuela, hvilken som dottern till ministern Inigo sedan blir hofdam hos drottningen. En ganska lustig figur är äfven fru Roves öfverhofmästarinna.

Förra månadens konserter, ännu ej närmare omnämnda, få vi sedan redogöra för i en särskild konsertrevy. Eugène Ysaye fortfar äfven i denna månad att hänföra vår konsertpublik.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Wagners »Tristan och Isolde» anses kunna i nästa vecka bli färdig till uppförande. Herr Stockman och fru Schjerven uppbära titelrollerna. Det stora och svåra musikdramat kommer vid återgifvandet här att genom herr Pettersson-Bergers sakkunniga regie gifvas här med behöfliga, af Wagner själf anvisade strykningar. Textinnehållet i »Tristan och Isolde» infördes i N:o 16 af förra årgången.

Under inöfning äro för öfrigt Charpentiers »musikaliska roman» »Louise», som af dir. Ranft upptogs på Svenska teatern i maj 1903, då hufvudrollerna utfördes af fröken Keyser, i titelrollen, frk. Grönberg, hr O. Lemon, som gäst, samt hrr Svedelius och G. A. Lund. Redan i slutet af nästa månad torde premiären här at Giordanos »Andrea Chenier» vara att förvänta.

Musikaliska akademien höll d. 28 jan. under ordförandeskap af præses, justitierådet Karl Silfverstolpe, ordinarie månadssammankomst.

Sedan ordföranden inför akademien anmält, att sedan dess sista sammankomst dess svenska ledamot, musikdirektören Aron Hultgren och dess utländska ledamot, tonsättaren François Gevaërt, aflidit, företogs till behandling k. remisser, ämbetsskrifvelser och öfriga sedan sista sammankomsten inkomna skrifvelser.

Till biträdande lärare i violinspelning förordnades kammarmusikus Magnus Ahlberg, till ackompagnatris antogs fröken Aurora Molander.

Till innehafvare för år 1909 af von Beskovs stipendium utsågs f. d. eleven vid Musikkonservatorium pianisten Gunnar Ahlberg.

Vidare anmäldes gåfvor till biblioteket från hrr Abr. Hirschs musikförlag. Pontus Palmén och O. Holmberg samt från C. F. Peters musikförlag i Leipzig.

Barytonsångaren Hjalmar Arlberg ger d. 8 febr. konsert i Musikal akademien under medverkan af frök. Märtha Ohlson.

Mendelssohn-afton. Dr Karl Valentin har hedern af att Mendelssohns 100-åriga födelsedag d. 3:e d:s firas här i Viktoria-salen (Borgarskolans serier) med en musikfest. Efter inledningsord af dr Valentin upptager programmet: Sonat, B-dur, för violoncell och piano (hrr Carl Bach och Gunnar Ahlberg), Konsertaria (fru Mally Högberg), Arior ur oratorierna »Paulus» och »Elias», sjungna af hr John Husberg, sopransånger (Gruss, Ist es wahr, Auf Flügeln des Gesanges — fru Högberg). Ackompanjatör: dr. K. Valentin.

Matiné till förmån för Stockholms brefbärares änke- och pupillkassa gafs i Katharina kyrka d. 31 jan. under medverkan af fruar A. Oscár, H. Munthe-Sandberg, hrr M. Oscar, Gust. Hägg och Bellmanskören. Programmet

upptog arior, orgel- och violin-musik, solo- och körsånger.

Brüsselkvartetten ger 3 konserter här d. 15, 18 och 21 febr. Programmen upptaga stråkkvartetteter, å 1:a kons. af Haydn, Mozart Beethoven; å 2:a af endast Beethoven, å 3:e af Schubert, Brahms och Dvorák. Som violoncellist medverkar nu hr Joseph Malkins efter hr Gaillard, som från början tillhört kvartetten.

Förlofning har tillkännagifvits mellan ett par af K. operans artister, fröken Esther Osborn och hr Emile Stiebel.

Carl Lejdström gaf 30 jan. konsert i Bechsteinsalen i Berlin och skördade varmt bifall af den talrika publiken.

Göteborg. Ranftska sällskapet har på Stora teatern fortsatt med nyårsrevyn och af operetter uppfört »Den sköna Helena» och »Flickorna Jackson».

Konserter gåfvos här, d. 7 jan. af hr Naval, d. 10 af sångerskan Signe Boberg i Johanneskyrkan, biträdd af dir. Kjörling. D. 28 jan. konserterade Eugéne Ysaye jämte sin broder. — Orkesterföreningen har fortsatt sina populära söndagskonserter samt symfonikonserter. Populärkonserten d. 10 jan. (hr Morales dir.) hade följande program: 1. Schubert: uvertyr till »Alfonso och Estrella»; 2. Mozart: Serenad, C-m, för 2 ob., klar., fag., horn; 3. Bizet: Liten orkestersuite (barnlekar) op. 22; 4. Wagner: Gudarnes intåg i Valhall (ur »Rhenguldet»); å följande pop. kons., med violin. Ch. Snoeck som solist, utfördes: 1. Beethoven: uvert. till »Fidelio», E-dur; 2. Mozart: violinkonsert, E dur; 3. Berlioz: uvert. till »Beatrice och Benedict»; 4. Wolf: Italiensk serenad (altviolinsolo af hr Hans Meyer); 5. Liszt: Huldigungsmarsch. Pop. kons. d. 24 jan. gafs med hrr Jul. Ruthström och Hans Jensen som solister; Programmet upptog: Beethoven: uvertyr »Namensfeier op. 115; 2. J. S. Bach: dubbelkonsert viol. o. ork; 3. Söderman: Offertorium; 4. Sjögren: »På vandring», orkester-suite.

Symfonikonserternas program upptogo, d. 13 januari: 1. Mozart: 1 uvert. till »Titus»; 2. Konsert, D-dur, för violin (hr Ch, Snoeck) o. ork; 3. Borodin: Symfoni N:o 2, H-moll; d. 20 jan.: 1. Berlioz: ur »Romeo och Julia», dram symf. op. 17 för soli, kör och ork.; 2. Haydn: Symfoni N:o 9, C-moll; d. 27 jan.: 1 Weber: uvert. till »Friskytten»; 2. Berlioz: ur »Romeo och Julia»; 3. Sibelius: Symfoni N:o 2, D-dur. — Musikföreningen gaf d. 30 jan. sin 2:a kammarmusikkonsert med biträde af Aulin-kvartetten och hr W. Stenhammar enl. följande program: 1. E. v. Dohnányi: Stråkkvartett, A-dur; C. Franck: Pianotrio, Fiss-moll; 3. Haydn: Stråk-kvartett D-moll. — D. 15 jan. gafs konsert i Handelsinstitutet af violinisten Snoeck, biträdd af fru Dagny Arbo-Pinéus. Programmet upptog Beethovens »Kreutzersonat» samt violinromanserna, F-dur och G-dur, jemte Bachs Chiaconna.

Göteborgs Orkesterförening under hr Stenhammars ledning ger d. 4:e och 5:e febr. konserter i Köpenhamn, konsertpaläets stora sal.

—|| ✻ ||—

Från andra land.

Nyheter vid Opéra Comique i Paris. Direktör Albert Carré har offentliggjort en lista af de under vintersäsongen förekommande premiärerna. Det är uteslutande inhemska kompositörer som äro företrädda: »Mystik» af Villeroy och Garnier, »Chiguito» af Cain, »Man leker ej med kärleken» af Pierné, känd här som lyckad salongskompositör, och »Macbeth» af Edel Bloch. Dessförutom spelas de gamla vanliga operakassapjäserna, som öfverallt äro gängse på Europas scener — äfven hos oss.

Berlin. Den första trio-soarén af de utmärkta konstnärerna Henri Marteau, Ernst von Dohnanyi och Hugo Becker ägde rum här i förra månaden. Programmet upptog Brahms' Trio op. 101, Schuberts B-dur-trio och Beethovens violoncellsonat op. 102 N:o 2.

Dresden. Premiären af Rich. Strauss' nya operaverk »Elektra» egde rum här d. 25 jan. under kapellm. Schuchs ledning inför en elitpublik och musiker från åtskilliga håll och gjorde naturligtvis såsom en värdig syster till »Salome», storartad succès. Den svåra titelrollen utfördes högst berömvärdt af fru Krull. Komponisten blef ett dussintal gånger inropad. Föreställningen varade 1 ¾:s timme. (Utförligare härom i följande nummer.)

Dödsfall.

Hultgren, Aron, pianist, organist i S. Pauli i Malmö, f. i Lerum, Älfsborgs län, d. 16 jan. 1842, afled i Malmö under december förra året. Han var elev af Stockholms-konservatoriet 1857—63 och af Reinecke i Leipzig 1864. Sedan var han bosatt i Göteborg som pianolärare 1865—82. H. var ledamot af Musikaliska akademien.

Reyer, Louis, Etienne, *Ernest*, ansedd komponist och musikalisk skriftställare, f. 1 dec. 1823 i Marseille, afled d. 15 jan. i den lilla staden Lavandau. Han lefde en tid som ämbetsman i Alger men ägnade sig 1848 helt och hållet åt musiken och studerade denna i Paris. 1850 uppträdde han offentligt med ode-symfonien *Le Selam*, 1854 gick hans första opera *Maître Wolfram* öfver scenen, derpå följde baletten *Sacountala* (1868) och operorna *La statue* (1861) och *Erostrate* (1862 i Baden-Baden, 1871 i Paris). Hans följande operor *Sigurd* (1884) och *Salammbo* (1890) uppfördes först i Brüssel, sedan i Paris. Han har äfven komponerat en kantat *Victoire*, andliga kompositioner och flera sånger. Hans musikaliska »feuilletons» i »Journal des Debats» gjorde honom ansedd som skriftställare. Han var bibliotekarie vid Stora operan och blef 1876 invald i akademien.

Ett och annat från musikvärlden.

»***Orfeus i underjorden***» har kunnat fira 50 års-dagen sedan premiären ägde rum på Bouffes parisiennes i Paris den 21 oktkober 1858. Detta första uppförande blef ett fiasko. Den stora publiken fann ej behag i operetten och kritiken förkunnade enhälligt sitt anatema öfver Offenbachs verk. Men det dröjde dock icke länge förrän »Orfeus» gick på Théâtre Italiens scen med höjda pris och för utsåldt hus. Den 20 februari 1863 gafs operetten för 400:de gången.

Rättelser.

I Anteros' musikbref från Roma i första numret äro att iakttaga följande rättelser: Sid. 3, sp. 2, r. 20 ndfr. står: Rozan, läs Rohan; rad. 3 ndfr. står sam-, läs: samt; sp. 3 rad 1 står: kärt, läs: kär-, r. 8 uppfr. står: Ferráudo, läs: Fernando; r. 34 ndfr. står: Bohéme, läs: Bohême; r. 9 ndfr. står: ren, läs: rent; sid. 4, sp. 1, r. 8 uppfr. bör efter fláuto stå (»le sonneur de fiûte»); r. 20 uppfr. står: kreaktion, läs kreation; r. 17 ndfr. står: Manzoni, läs Metastásio; r. 14 ndfr. står: operettruppen, läs: operett-truppen.

KUNGLIGA MUSIKKONSERVATORIET I LEIPZIG.

Antagningspröfningarna äga rum på dagarna Onsdag och Torsdag den 14 och 15 April 1909 under tiden från kl. 9—10. Den personliga anmälningen till denna pröfning sker på Tisdagen den 13 April å Konservatoriets byrå. Undervisningen sträcker sig till alla grenar af den musikaliska konsten, nämligen: Piano, samtl. Stråk- och Blåsinstrument, Orgel, Konsertsång och dramatisk Operautbildning, Kammar- Orkester- och kyrklig musik, äfvensom Theori, Musikhistoria, Litteratur och Aesthetik.

Prospekt på tyska och engelska språket utlemnas gratis.

Leipzig i Januari 1909.

Directionen för Kungliga Musik-Konservatoriet.

Dr. Röntsch.

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

J. G. Malmsjö
PIANINON
FLYGLAR
Göteborg.

Messingsinstrument
af svensk modell,
Konsertvioliner, Guitarrer etc., köper man endast direkt från Wolframska allbekanta fabriken.

AUG. WOLFRAM.
MARKNEUKIRCHEN N:o 270.
Katalog N:o 32 gratis. (La 9055:a)

OBS.! Vacker nyutkommen musik!

MENDELSSOHN-ALBUM

för piano, innehållande:

Klavierstück, Scherzo, Gondellied med *Felix Mendelssohn-Bartholdys* porträtt. Pr. Kr. **1: 25.**

I musikhandeln och på Svensk Musiktidnings Expedition.

PIANOMAGASIN.

Svenska Pianinos: Största lager från J. G. Malmsjö, Kungl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: från J. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins världsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,
13 Malmskilnadsgatan 13, Stockholm.

För Porträttsamlare

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, I tr. öfv. gården.
Frans J. Huss.

Å **Expeditionen** och i **musikhandeln** finnes att tillgå

Schumann-Album

med porträtt af

Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Pianostycken: ***Inträde i skogen*** — ***Jägaren på lur*** — ***Fughetta*** — ***Småstycke*** — ***Fantasi-Dans*** samt sång: ***Folkvisa*** med svensk och tysk text.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 29:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1909 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker hår å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor. I* ***landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

INNEHÅLL.

Felix Mendelssohn-Bartholdy. Född d. 3 febr. 1809 (med porträtt). — Hjalmar Arlberg (med porträtt). — Ernst von Dohnányi (Med porträtt). — Gränserna för det musikaliska uttrycket. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten samt andra land. — Dödsfall. — Ett och annat från musikvärlden. — Rättelser. — Annonser.

Tryckeriaktiebolaget Skandia, Stockholm 1909.